

"Gleder ikke din batteri. Viskere og bærer"

Et skattkammer av en bok

BOK: Denne fortryllende og referanserike boken er et must for historie- og litteraturinteresserte, men etterlater noen ubesvarte problemstillinger.

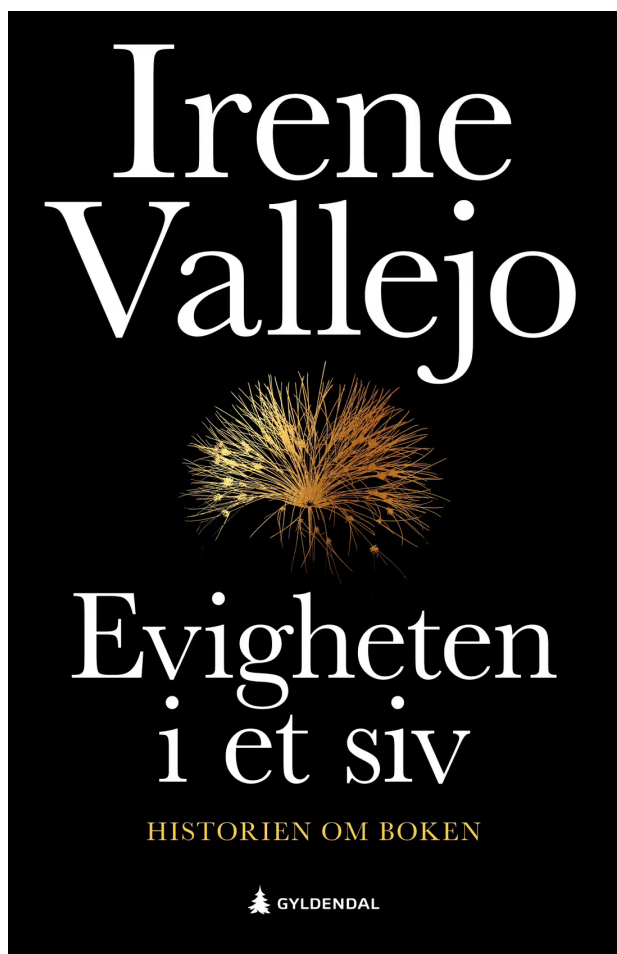
Irene Vallejo har skrevet en bok om bøkens historie. Det er blitt et skattkammer, ifølge vår anmelder.

Av **Anna Serafima S. Kvam**
Litteraturkritiker

Publisert: 15. februar

Meninger

Søk

Irene Vallejo: Evigheten i et siv. Historien om boken. 460 sider. Oversatt av Lene Stokseth. Gyldendal.

Hadde en alminnelig person fra romertiden spasert inn i en moderne stue, hadde hun neppe følt seg hjemme. Men boken, til forskjell fra kaffetrakteren og dobørsten, ville hun kanskje kastet et familiært blikk på; den er et av mediene vi omgir oss med, som har vist seg mest hardfør i møte med tidens tann.

ANNONSE

Lyttårsforsett:
bruke ledige stunder til å
høre på lydbøker

Trykk her for å komme i gang →

139.- /mnd
Nyttårstilbud
Tilbudet gjelder ved
bindingstid til 30.06.22

FABEL

Hvorfor? Dette er et av mange, store spørsmål Irene Vallejo stiller i *Evigheten i et siv*, en bok om bokens historie.

Vallejo har bakgrunn som filolog og spaltist. Gjennombruddet som forfatter fikk hun med denne utgivelsen (2019), som er solgt til en rekke land. Nå kommer den på norsk i Lene Stokseths fantastiske oversettelse av forfatterens snirklete og detaljrike språk.

Fortellingen begynner i tilblivelseshistorien til biblioteket i Alexandria – hovedsenteret i den hellenistiske sivilisasjonen. Med utgangspunkt i det skrevne ords bevegelser i henholdsvis det greske og romerske riket, spenner Vallejo opp et enormt lerret. Vi blir kjent med en rekke fargerike aktører – boktyver, alfabetmakere, diktere og slaveskrivere – som alle har vært delaktige i tilblivelsen av det skrevne ords kretsløp.

Bokens revolusjoner

Fra de antikke filosofene og romerske keiserne trekker Vallejo linjer til navnløse, men avgjørende personer i de største revolusjonene knyttet til skriften. Dette er også alltid fortellinger om makt og forgjengelighet. Den langsomme overgangen fra muntlig til skriftlig språkkultur er eksempelvis ikke bare en vill utvidelse av muligheten til å bevare minner. Det er også historien om hvordan undertrykte fikk ta del i dikterkulturen, for da «hukommelsen var det eneste lagringsstedet for ord, hadde opposisjonelle resonnementer svært få muligheter til å foreviges utenfor den lille sirkelen av meningsfeller». Skriften gjorde det mulig å spre det opprørske ord.

Slike sammenhenger blir enkle å gripe fordi Vallejos prosa er vanvittig rik på illustrerende anekdoter. At den katalogbaserte bokformen gradvis vant over papyrrusrullen som dominerende teknologi, har eksempelvis sin årsak i at forfulgte kristne var «storforbrukere» av skrift. Den sammenbundne kodeksen, som kunne gjemmes vekk som en «pocketbok», var mer praktisk på flukt enn

og selve teksten. Som minner oss om at overleveringen av mytene og klassikerne vi stadig elsker, ikke bare er en fortelling om menneskesinnets felles smakspreferanser på tvers av århundrer. Det er også en fortelling om materialenes slitestyrke, sårbarhet og sirkulasjonsbetingelser.

Likhet eller forskjell?

Sammenstillingen av vår tids fenomener – pocketbøker! – med fortidige ting og handlemåter, er symptomatisk for Vallejo. Oftest fungerer jakten på likhet godt. Det er kostelig når det trekkes forbindelser mellom Alexander den stores megalomane biblioteksplaner, og replikkvekslinger mellom Frodo og Sam fra Ringenes herre, eller grekernes taleøvelser sammenlignes med vår tids TED-talks.

ANNONSE

Nyttårstilbud
139.- /mnd
Tilbudet gjelder ved bindingstid til 30.06.22

Lyttårsforsett:
bruke ledige stunder til å
høre på lydbøker

Trykk her for å komme i gang →

FABEL

Likevel er det ikke åpenbart at letingen etter likhet alltid utløser den mest presise diskusjonen om de ulike teknologiske og materielle revolusjonene som knytter seg til det skrevne ord.

Særlig er det frustrerende at Vallejo lar diskusjonen om internettrevolusjonens paralleller til de andre bokrevolusjonene, bli stående som en smått halvkvedet vise. På den ene siden slår forfatteren fast at «[a]kkurat nå er vi inne i en overgang som er like radikal som den greske alfabetiseringen», og at vi kanskje – som da skriften vant terreng over den muntlige fortelletradisjonen – står i fare for å tape hukommelsesferdigheter sammenlignet med våre forgjengere «fra svunne tiders muntlighet?». Men så slår Vallejo seg ro med at selv om boken utraderte de muntlige skaldenes ferdigheter, utfylte etter hvert de to mediene hverandre. Men er det åpenbart at dét eksempelet er overførbart til revolusjonen vi står midt oppe i nå? At kritikk mot de nye medieplattformenes

Meninger

Søk

Vallejo fremstår rett og slett som en lærd forfatter. Og hun har en særegen evne til å trekke uventede og lærerike forbindelser hit og dit i et enormt stofftilfang. Nettopp derfor ville en mer inngående problematisering av både likheter og forskjeller på tvers av de ulike bok- og informasjonsrevolusjonene løftet denne lesverdige utgivelsen enda et hakk. Men for all del: dykk ned i dette skattkammeret av en bok. Den er svimlende.

Podkast

Flere episoder

OnsdagValentines, attraktivitet, krig og ostepølser
61 minutter**Onsdag, 9. Feb**Fillers, Rødt, OL og 17. mai
63 minutter**Onsdag, 2. Feb**Frigjøringsdagen, mangfold og "that"
63 minutter [Slik lytter du til Aftenbladets podkaster](#)

Publisert: 15. februar 2022 20:30

Bokanmeldelser

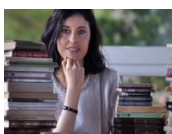
Bokanmeldelser

Dette er en bok du rett og slett ikke vil gå glipp av. Du må love meg å lese den!

Til syvende og sist er dette en fortelling om håp

Dykk ned i dette skattkammeret av en bok. Den er svimlende!

Kva er meininga med at Gud riv ein tenåring bort frå livet?

Meninger

Søk

«En leseopplevelse jeg neppe glemmer med det første»

Sånn skal det gjøres!

Bokanmeldelser

Bokanmeldelse

Litteratur

Anmeldelse

Sakprosa

Mest lest akkurat nå

Tajik fikk skattefri pendlerbolig basert på leie av bolig der hun aldri bodde

Niklas ble blind etter vold i Stavanger sentrum: – Det er ikke han som slo som sviktet meg

Stavangerforsker lager ny antibiotika som brytes ned av lys: – Akkurat slike nye løsninger vi trenger

At byggene blir stående tomme og til nedfalls, midt i hjertet av byen, er ikke noen god løsning

Brøytebil og bil kolliderte i Lund

Derfor har det ikke blitt strødd i kaos-rundkjøringen

Aftenbladet anbefaler

Meninger

Søk

Hjemmet er som et av Stavanger-kunstnerens egne malerier; fargerikt, frodig og fylt av lys

Kun 17 av 46 holdt mål. Enkelte fanget nesten ikke opp smitte

Meninger

Søk

Fem menn pågrepet i Rogaland etter at varmtvannsbereder ble stanset i USA

Lastebil, buss og personbiler involvert i trafikkulykker i Hommersåk - veien er åpen igjen

 0 kommentarer

Mine kommentarer

Velkommen til debatt! Vi er glade for dine bidrag, men vær saklig og tenk deg on 1000 tegn. Debatten blir løpende moderert. Debattregelene i sin helhet kan du le

Her kan du enkelt se alle kommentarene du har publisert, og svarene du har fått fra andre. Den beste måten å delta i debatten.

Si din mening, Lene Stokseth!

luk

PUBLISER KOMMENTAR

Mest debattert

Problemet er ikke å få ned utslippene hos mottakerne av norsk gass, men hos oss

Meninger

Søk

– Et thoriumkraftverk er mye sikrere enn dagens kjernekraftverk

«Mye tyder på at det er en politiskandale som nå rulles opp»

Sirdal fikk ny rundkjøring, minst 100 biler kjørte ut fredag kveld

ANNONSE

Stavanger Aftenblad

-Grunnlagt 1. september 1893-

ADRESSE

Nykirkebakken 2, 4013 Stavanger

KUNDESENTER

51 19 51 50

TIPS

05150

tips@aftenbladet.no

SEND KRYPTERT TIPS

SJEFREDAKTØR Kjersti Sortland

REDAKTØR Tarald Aano

NYHETSREDAKTØR Carl Gunnar Gundersen

DIGITALREDAKTØR Elin Stueland

DEBATTREDAKTØR Solveig Grødem Sandelson

DAGLIG LEDER/ØKONOMIDIREKTØR Mari-Marthe Aamold

SALGSDIREKTØR Richard Kjønhaug

MARKEDSSJEF ABONNEMENT Grethe Wiig Samdal

KONTAKT REDAKSJONEN

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. © 2020 Stavanger Aftenblad. ACAP-beskyttet. Personvernpolicy og cookies. Stavanger Aftenblad arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Stavanger Aftenblad har ikke ansvar for innhold på eksterne nettsider som det lenkes til.

Schibsted

Stavanger Aftenblad er en del av Schibsted. Schibsted er ansvarlig for dine data på denne siden. [Les mer](#)